

Náš Domov

č.104

září 2024

Narozeniny v září oslaví

3.9.	<i>Pourová Eliška</i>	3.9.1932	92 let
5.9.	<i>Krámová Růžena</i>	5.9.1927	97 let
9.9.	<i>Hušková Jarmila</i>	9.9.1935	89 let
10.9.	<i>Josefík Vavřinec</i>	10.9.1939	85 let
25.9.	<i>Mihalo Václav</i>	25.9.1963	61 let

K narozeninám přejeme všem oslavencům, aby se jim splnilo vše, co si přejí a k tomu ještě mnoho štěstí, pevné zdraví a úsměv ve tváři!!!

Svátek v září oslaví

- 12.9. Hladíková Marie**
- 12.9. Jírová Marie**
- 12.9. Kašparová Marie**
- 12.9. Matějková Marie**
- 12.9. Podrazilová Marie**
- 16.9. Rejdová Lidmila**
- 28.9. Hlávka Václav**
- 28.9. Mihalo Václav**

Státní svátky v září

- 28. 9. Den české státnosti**

Významné dny v září

- 7. 9. Den otevřených dveří památek v ČR**
- 8. 9. Mezinárodní den gramotnosti**
- 16. 9. Mezinárodní den ochrany ozónové vrstvy**
- 16. 9. Den církevního školství**
- 16. 9. Začíná Evropský týden mobility**
- 21. 9. Mezinárodní den Alzheimerovy choroby**
- 21. 9. Mezinárodní den míru**
- 22. 9. (Evropský) Mezinárodní den bez aut**
- 22. 9. Mezinárodní den antikoncepce**
- 23. 9. Mezinárodní den neslyšících**
- 26. 9. Mezinárodní den kulturního dialogu**
- 27. 9. Světový den cestovního ruchu (Světový den turistiky)**
- 30. 9. Mezinárodní den překladatelů**

Pro zasmání

Co bude...

1.9.	9:45	<i>Herní dopoledne</i>
2.9.	9:30	<i>Skupinové čtení</i>
3.9.	10:00	<i>Chytré hlavičky</i>
4.9.	10:00	<i>Zpívání s kytarou</i>
	13:30	<i>Zmrzlinové poháry</i>
5.9.	10:00	<i>Bohoslužba</i>
6.9.	9:30	<i>Promítání filmu</i>
7.9.	9:30	<i>Dokumentární dopoledne</i>
8.9.	9:30	<i>Hudební dopoledne</i>
9.9.	9:30	<i>Bingo</i>
10.9.	10:00	<i>Chytré hlavičky</i>
11.9.	10:00	<i>Zpívání s kytarou</i>
	13:30	<i>Kavárnička</i>
12.9.	9:30	<i>Skupinové čtení</i>
13.9.	9:30	<i>Dopolední klub</i>
14.9.	9:45	<i>Společenské dopoledne</i>
15.9.	9:45	<i>Kulturní dopoledne</i>
16.9.	9:30	<i>Skupinové čtení</i>
17.9.	10:00	<i>Chytré hlavičky</i>
18.9.	10:00	<i>Zpívání s kytarou</i>
	13:30	<i>Zmrzlinové poháry</i>
19.9.	9:30	<i>Bejvávalo</i>
20.9.	9:30	<i>Zahradní terapie</i>
21.9.	9:45	<i>Pohádkové dopoledne</i>
22.9.	9:45	<i>Dokumentární dopoledne</i>

- 23.9. 9:30 **Bingo**
- 24.9. 10:00 **Chytré hlavičky**
- 25.9. 9:30 **Zpívání s kytarou**
13:30 **Kavárnička**
- 26.9. 9:30/13:30 **Pečení/slavení narozenin**
- 27.9. 9:30 **Skupinové čtení**
- 28.9. Státní svátek - bez aktivit**
- 29.9. 9:45 **Společenské dopoledne**
- 30.9. 9:30 **Skupinové čtení**

Co bylo.....

...navštívili jsme naši bývalou rehabilitační sestřičku v její restauraci, kde si plní svůj sen.

zahradní slavnost může začít...

...kdo si dá bramborák?...

...já...mňam...

... i na taneček došlo...

Rubrika Poznáte je?

Její jedna z neznámějších rolí byla „Tornado Lou“ ve westernové komedii Limonádový Joe aneb Koňská opera

Květa Fialová

Tak kdopak uhodl?

A dnes:

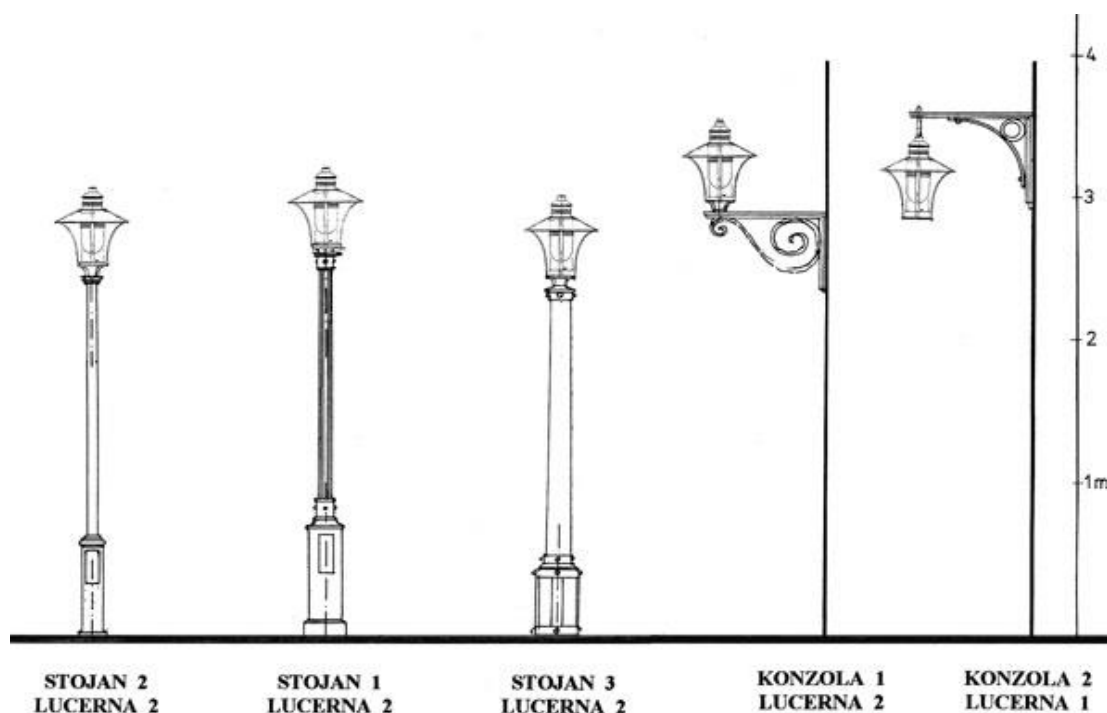
Skvěle zahraná role p. Kárové (manželky alkoholika) ve filmu Ikarův pád.

Jak vzniklo... městské osvětlení

Od pochodní k plynové lampě

I původní městské osvětlení vycházelo z ohně. V ulicích a objektech se používaly k osvětlování prostor svíčky, olejové lampy a pochodně, prvními průkopníky veřejného osvětlení byla, jako v mnoha jiných oblastech, antická města. S překotným

vývojem moderní společnosti v 19. století vystřídaly pohodně plynové lampy. Ty se poprvé jako pokus rozsvítily v roce 1807 na londýnském náměstí Pall Mall, v pražských ulicích o čtyřicet let později, v roce 1847. Plynu v lampách se podle jeho funkce začalo říkat svítiplyn.

Plynové lampy sestávaly ze speciálního hořáku umístěného svisle, jehož ústí zakončovala mosazná čepička nebo mastková zátka. Plyn vstupoval do hořáku pod tlakem a samotným zdrojem světla pak byly rozžhavené částice uhlíku obsažené ve spalinách plynu. Později došlo k vylepšení světelnosti lamp proříznutou ucpávkou trubky plynu, která plamen tvarovala do vějíře a umožnila jeho lepší svítivost. Tento tzv. skulinový či motýlkový hořák se používal ještě mnoho desítek let poté.

Ale ani objevený vynález nebyl bez problémů. Protože lidé neměli s plynem tolik zkušeností, docházelo občas k výbuchům, kvůli kterým rozžíhači lamp stávkovali a obyvatelé měst byli nedůvěřiví a měli strach. Plynové osvětlení bylo také povoleno pouze na veřejných místech, nikoli v domácnostech.

Obr. 3. Plynová lucerna „stínuprostá,“ vybavená Siemensovým hořákem

V Praze bylo prvním centrem plynového osvětlení Karlín, až později se přidal Smíchov, Žižkov, Holešovice a další části města. Dnes můžeme obdivovat už jen jediný zachovalý plynojem, a to v pražské Libni.

Až ve 20. století došlo k takovému rozvoji, že si využití plynu a osvojení jeho používání získalo větší důvěru a rozšířilo se tak i k domácímu použití. Začaly se používat plynové lampy, sporáky i ohřívače vody.

Elektrické osvětlení

Rozvoj elektrického osvětlení mohl nastat po roce 1879, kdy Thomas Alva Edison vynalezl plně použitelnou žárovku. První pokusy s elektrickým osvětlením se sice odehrály již na začátku 19. století, ale tehdejší způsob se ukázal být méně efektivní, a tak od něj bylo upuštěno. Později speciální společnost zabývající se vývojem elektřiny osvětlila jednu pařížskou ulici elektrickým a druhou plynovým osvětlením a po vyhodnocení zjistila, že provoz elektrického osvětlení ji vyšel šestkrát dráž. Edison ale přišel s efektivním „pouzdem“, které chránilo kontakty elektrického oblouku před oxidací, a které tak vydržely svítit déle. Edisonova žárovka se tak na počátku 20.

století stala komerčním produktem a postupně se elektrické osvětlení objevilo i u nás.

Velmi důležitou roli sehrál ve vývoji elektrického osvětlení také František Křižík, český

průmyslník a vynálezce, který přišel s obloukovou lampou, a skleněné „pouzdro“, jež se v Česku vyrábělo, bylo důležitým vývozním artiklem a oblouková lampa ani žárovka by bez něj nebyly myslitelné. Křižíkovy obloukové lampy však brzy začaly vytlačovat Edisonovy žárovky s dřevěnými objímkami a elektrické dráty vedené v dřevěných lištách.

Ty postupně osvětlily Staroměstské náměstí, Národní a Hybernskou ulici i Národní divadlo.

V českých městech začalo budování

prvních elektráren, které započaly elektrifikaci české země.

Jak svítíme dnes?

V historickém centru Prahy najdeme plynové lampy i dnes, k jejich rozsvěcení nicméně už nejsou potřeba lampáři. Ručně rozsvěcí lampy pouze pár nadšenců, mezi které patří například vedoucí Plynárenského muzea Jan Žákovec, který chodí rozsvěcet lampy pravidelně v 16 hodin na Karlův most.

Současné moderní osvětlení podléhá především trendům automatizace, co nejmenší spotřeby energie a schopnosti

vykreslit barvy. Proto jsou v popředí především bílá světla, která svým obsahem modrého spektra dokážou „prodloužit“ denní dobu a tím zvyšovat viditelnost a bezpečí v rizikových místech. S požadavky na „čistotu“ městského osvětlení jdou ruku v ruce také negativa. Toto osvětlení a jeho neustálé rozšiřování způsobuje tzv. světelný smog, který se v přírodě projevuje jasnou noční oblohou a ve společnosti civilizačními chorobami mezi které patří poruchy spánku, bolesti hlavy, ale také deprese. Negativním důsledkům světelného znečištění je možné předcházet správným rozložením a řízením osvětlení v souladu s přirozeným denním režimem a danou kulturou.

***Děkujeme,
s radostí pro Vás připravila
Pavλίna Fridrichová a Andrea Kejzarová.***